

Samen bouwen aan een levendig en groen Ten Ede - Verslag en aanbevelingen van de Dorpsraad (22 oktober 2025)

Atelier Ten Ede is een burgerinitiatief van en voor de inwoners van Ten Ede, dat in de zomer van 2025 nieuw leven werd ingeblazen.

Onze ambitie: het verfraaien en vergroenen van Ten Ede, en het versterken van de verbondenheid tussen bewoners en met de natuur.

Doel en werkwijze Dorpsraad

In het verlengde van *De Lange Tafel* – een initiatief dat tot doel had om verbinding te creëren binnen de dorpsgemeenschap en meer dan 300 bewoners samenbracht – organiseerde Atelier Ten Ede op woensdag 22 oktober 2025 een eerste Dorpsraad.

Deze bijeenkomst stond open voor alle inwoners van Ten Ede en had als doel samen na te denken over de toekomst van het dorpsplein: hoe kunnen we dit levendiger, groener en socialer maken? We wilden ideeën verzamelen, verwachtingen in kaart brengen en de basis leggen voor gezamenlijke actie.

In totaal namen 42 bewoners deel, een diverse groep qua leeftijd, achtergrond en betrokkenheid. Zowel geboren en getogen Ten Edenaars als nieuwkomers vonden hun weg naar de Dorpsraad.

Na een korte toelichting over de doelstellingen van de avond gingen de deelnemers aan de slag aan vier thematische discussietafels. De gespreksthema's waren: (1) vergroening, (2) leefbaarheid en verkeersveiligheid, (3) ontmoeting en gemeenschap, en (4) lokale economie.

De deelnemers werden willekeurig over de tafels verdeeld. Aan elke tafel werd gedurende ongeveer 40 minuten gebrainstormd, waarbij ideeën en suggesties werden verzameld op grote flappen. Na deze eerste ronde roteerden de deelnemers naar een tweede tafel, zodat iedereen met meerdere thema's in contact kwam. De discussies werden gevolgd door een plenaire terugkoppeling, waarin de resultaten van de tafels werden voorgesteld en besproken. Deze plenaire uitwisseling bood ruimte om gemeenschappelijke lijnen te trekken, prioriteiten te benoemen en verschillende invalshoeken te verbinden.

De sfeer tijdens de Dorpsraad was bijzonder positief. Er werd constructief nagedacht, met grote betrokkenheid en wederzijds respect. De aanwezigen erkenden dat de dorpsvernieuwing een complexe oefening is. De deelnemers gaven aan dat het streven naar een leefbaar en groen Ten Ede niet kan worden gerealiseerd met één eenvoudige ingreep, maar vraagt om een grondige hervorming en langetermijnvisie.

Belangrijkste aandachtspunten en voorstellen uit de Dorpsraad

Tijdens de Dorpsraad kwamen zes centrale aandachtspunten duidelijk naar voren.

1. Nood aan een samenhangend en grondig masterplan.
2. Belang van burgerparticipatie.
3. Noodzaak om het dorpsplein verkeersluw te maken.
4. Belang van ontmoeting en verbinding.
5. Duurzaamheid en klimaatbestendigheid.

6. Belang van lokale economie en zorgvoorzieningen.

We lichten elk van deze aandachtspunten verder toe.

1. **Nood aan een samenhangend en grondig masterplan**

Bewoners gaven aan dat Ten Ede behoefte heeft aan een duidelijke, geïntegreerde en toekomstgerichte visie op de ontwikkeling van het dorp. Losse of versnipperde initiatieven zijn onvoldoende om de gewenste transitie naar een levendige, groene en samenhangende dorpskern te realiseren.

Er werd daarom gepleit voor de opmaak van een masterplan dat niet beperkt blijft tot kleine of cosmetische ingrepen, maar dat de dorpskern grondig herdenkt en herwerkt.

Dit plan moet richtinggevend zijn voor zowel gemeentelijke investeringen als lokale burgerinitiatieven. Dit plan zou in de eerste plaats moeten focussen op de dorpskern, maar tegelijk ook de toegangswegen naar het dorp moeten meenemen, aangezien deze de poorten vormen waarlangs bewoners en bezoekers Ten Ede ervaren en binnenkomen.

De Dorpsraad benadrukte ook dat het masterplan voldoende aandacht moet besteden aan het verenigen van verschillende belangen. Een leefbaar en toekomstgericht dorpscentrum vraagt om een evenwicht tussen verkeersluwte en bereikbaarheid: tussen veilige, rustige publieke ruimte enerzijds en de vlotte toegang tot lokale handelaars en woningen anderzijds.

Een dergelijk plan kan dienen als kompas voor toekomstige beslissingen en als kapstok om bestaande en nieuwe initiatieven beter op elkaar af te stemmen.

2. **Belang van burgerparticipatie**

De deelnemers benadrukten het belang van voortdurende betrokkenheid van bewoners bij de verdere uitwerking van dit traject.

Burgerparticipatie is volgens hen essentieel om draagvlak te creëren. Een toekomstplan zal onvermijdelijk verandering met zich meebrengen, en die kan enkel positief worden onthaald als inwoners zich gehoord en erkend voelen.

Daarnaast zorgt participatie ervoor dat de plannen beter aansluiten bij de reële noden en verwachtingen van de bewoners. Wanneer inwoners actief kunnen meedenken en meewerken, verhoogt dat niet alleen de kwaliteit van de beslissingen, maar stimuleert het ook actief engagement op langere termijn.

Bewoners die van bij de start betrokken worden, zullen zich later ook sneller engageren om de opportuniteiten die ontstaan door de hervormingen – zoals het gebruik van vernieuwde publieke ruimtes of de organisatie van lokale evenementen – daadwerkelijk te benutten en verder te versterken.

De Dorpsraad pleit er daarom voor om dit proces uitdrukkelijk vorm te geven als een burgerparticipatieproject, waarin bewoners op een transparante en structurele manier worden betrokken bij de verdere stappen richting een levendig, groen en samenhangend Ten Ede.

3. **Noodzaak om het dorpsplein verkeersluw te maken**

Een derde belangrijk aandachtspunt betreft de noodzaak om het dorpsplein verkeersluw te maken. Het dorp dient een plek te zijn waar mensen graag wonen.

Bewoners ervaren vandaag dat de verkeersdruk in het dorps hart de leefbaarheid en veiligheid vermindert. Een verkeersluwe inrichting wordt gezien als een basisvoorwaarde om het plein opnieuw te laten functioneren als het centrale hart van het dorp.

Het verminderen van doorgaand verkeer verhoogt de veiligheid voor bewoners, zwakke weggebruikers, ouderen en schoolgaande kinderen, vermindert geluidsoverlast en

luchtvervuiling, en creëert meer ruimte voor groen, ontmoeting en lokale activiteiten. Een verkeersluw dorpsplein kan zo uitgroeien tot een veilige en aantrekkelijke plek.

4. Belang van ontmoeting en verbinding

Een heringerichte dorpskern moet niet enkel functioneel, maar ook sociaal aantrekkelijk zijn: een plek waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten, waar ruimte is voor informele contacten, kleinschalige activiteiten en buurtinitiatieven.

De Dorpsraad benadrukte bovendien de grote meerwaarde van het bestaande verenigingsleven in Ten Ede. De verschillende verenigingen, jeugdbewegingen en buurtorganisaties in Ten Ede zijn een belangrijke katalysator voor het sociaal leven in het dorp. Door bij de herinrichting van het dorpsplein en de publieke ruimte aansluiting te zoeken bij deze verenigingen en hun activiteiten, kan het dorp verder bouwen op wat vandaag al leeft.

Zo ontstaat een levendige dorpskern die ontmoeting stimuleert, gemeenschapsgevoel versterkt en initiatieven van onderuit ruimte geeft om te groeien.

5. Duurzaamheid en klimaatbestendigheid

De bewoners formuleerden de nood om de herinrichting van de dorpskern te koppelen aan duurzaamheid en klimaatbestendigheid.

Een toekomstgericht Ten Ede is een dorp dat klaar is voor de klimaatuitdagingen van de komende decennia waarin ecologie, leefbaarheid en gezondheid elkaar versterken.

Concreet betekent dit aandacht voor:

- Schaduw en verkoeling, om hittestress en hitte-eilanden te vermijden en het dorp ook tijdens warme periodes aangenaam te houden.
- Slimme waterhuishouding, met bijvoorbeeld wadi's, groenzones of een (natuur)vijver die niet alleen voor verkoeling zorgen, maar ook als buffer dienen bij hevige regenval.
- Groen als natuurlijke buffer tegen fijnstof en luchtverontreiniging, onder meer afkomstig van de nabijgelegen industriezone.

6. Belang van lokale economie en zorgvoorzieningen

Tot slot kwam de nood aan versterking van de lokale economie nadrukkelijk naar voren.

Door de toename van het aantal inwoners – onder meer door recente en geplande verkavelingen – groeit ook de vraag naar lokale voorzieningen en diensten.

Een sterkere lokale economie wordt gezien als een magneet en bindmiddel binnen de gemeenschap: ze versterkt de sociale cohesie, bevordert lokale tewerkstelling en stimuleert duurzame mobiliteit doordat bewoners minder ver hoeven te reizen voor hun dagelijkse noden.

Bewoners gaven aan dat het belangrijk is om ruimte te creëren voor kleinschalige handel, ambachten, horeca en dienstverlening die aansluiten bij het dorpsleven.

Daarnaast werd gewezen op de vergrijzing van de bevolking en de nood aan voldoende zorgverleners en nabijheid van zorg. Het behoud en aantrekken van zorgvoorzieningen – huisartsen, verpleegkundigen, thuiszorgdiensten, apotheek, enz. – is essentieel om Ten Ede leefbaar te houden voor jong en oud.

Een integraal dorpsplan moet daarom ook oog hebben voor de economische en zorgkundige infrastructuur die nodig is om een groeiend en vergrijzend dorp duurzaam te ondersteunen.

Besluit en vervolgstappen

De Dorpsraad vraagt het gemeentebestuur om een integraal toekomsttraject voor Ten Ede uit te tekenen dat vertrekt vanuit deze zes uitgangspunten: een samenhangend masterplan, structurele burgerparticipatie, een verkeersluw dorpsplein, ruimte voor ontmoeting, een duurzame en klimaatbestendige inrichting, en een sterke lokale economie met voldoende zorgvoorzieningen.

De Dorpsraad stelt voor om op korte termijn de volgende stap te zetten naar het uitwerken van een masterplan waarbij bewoners, lokale verenigingen, handelaars, zorgverleners, experts en beleidsmakers samen vormgeven aan een dorp van de toekomst.

Zo kan Ten Ede uitgroeien tot een veilig, groen en veerkrachtig dorp, waar duurzaamheid, klimaatbestendigheid, leefbaarheid, lokale economie en verbondenheid hand in hand gaan.